

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการปฏิรูปการศึกษาที่มีขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย ให้มีคุณภาพสูงขึ้น และเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญเต็มตามศักยภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันกระแสของสังคมไทย รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา และได้กำหนดให้มีกฎหมายแม่บททางการศึกษาเป็นฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 61) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ว่า ภารกิจที่สำคัญยิ่งของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การพัฒนาคน ประกอบกับที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา จุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก็คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทย โดยจะต้องเอื้อและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

ในสภาวะปัจจุบัน สังคมโลกมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม ไปสู่การศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของคน ให้มีคุณลักษณะที่สามารถสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด และในปัจจุบันกระแสของสังคมไทย องค์กรยุคใหม่ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้คอมพิวเตอร์มีความสำคัญในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ โรงงานอุตสาหกรรมตลอดทั้งสถาบันทางการศึกษา ชนวัฒน์ ศรีธำณ (2541 : 44) กล่าวว่า องค์กรยุคใหม่ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับระบบคอมพิวเตอร์ ประกอบกับเหตุผลที่นักคอมพิวเตอร์เป็นกลุ่มอาชีพ ที่มีความพร้อมสูงสุดต่อการเป็นหัวขบวนขององค์กรเรียนรู้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเร็วที่สุด

ในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายแนวทางการดำเนินงานสนองตามนโยบายรัฐ โดยได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2550 ใน 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 2) การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (2544 : 9) มีสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหาร ปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีแนวคิดที่จะดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยจัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องคอมพิวเตอร์และสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีใช้ภายในห้อง สามารถช่วยงานการจัดการเรียนการสอน และงานบริหารจัดการในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 62) สรุปว่า ครูควรจัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดแต่หนังสือเรียนเท่านั้น Interactive video เป็นระบบสื่อผสมที่รวมเอาการสอนด้วยโทรทัศน์ (ITV) กับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เข้าด้วยกันโดยเป็นระบบส่งทดลองการสอนที่บ้านที่กด้วยวิดีโอ และควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะเห็นภาพได้ยินเสียงและยังสามารถมีปฏิริยาตอบสนองได้ด้วย

การดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาในการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงมหาดไทย (2544 : 19-20) กล่าวถึงนโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตรวมถึงการพัฒนา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกรูปแบบ และการสื่อสารในรูปแบบอื่นโดยมีมาตรการคือ พัฒนาคณากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพัฒนาขีดความสามารถผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีจากเงินอุดหนุนของรัฐ และจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้สนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และมองเห็นความสำคัญ ของการส่งเสริมการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูป การศึกษา จึงได้คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดที่เป็นขนาดใหญ่และขนาดกลางเข้าโครงการปฏิรูป การศึกษา และจัดสรรงบประมาณปรับปรุงห้องเรียนพร้อมสื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จัดให้ เป็นห้องคอมพิวเตอร์ ตามข้อมูลวันที่ 10 มิถุนายน 2541 จำนวน 102 โรงเรียน (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. 2541 : ไม่มีเลขหน้า) การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน ห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้าน เทคโนโลยี ปรากฏผลอย่างเด่นชัดโดยใช้แนวปฏิบัติที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 กำหนดว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้ ตามมาตรา 24 (2) (3) กำหนดว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 21-24) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จึง กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน ด้าน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรคอมพิวเตอร์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และครู ผู้สอน เพื่อพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์แก่ครูในสังกัด ให้ครูสามารถใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ได้ มากขึ้น จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544 โดยจัดให้มีโครงการอบรม การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์พื้นฐานโดยจัดให้บุคลากร ทางการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. 2544 : 38)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน เพราะบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน เช่น เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน จะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกัน เช่น ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตาม โครงการปฏิรูปโครงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานพัฒนา การดำเนินงาน ห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับขนาดโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

ค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

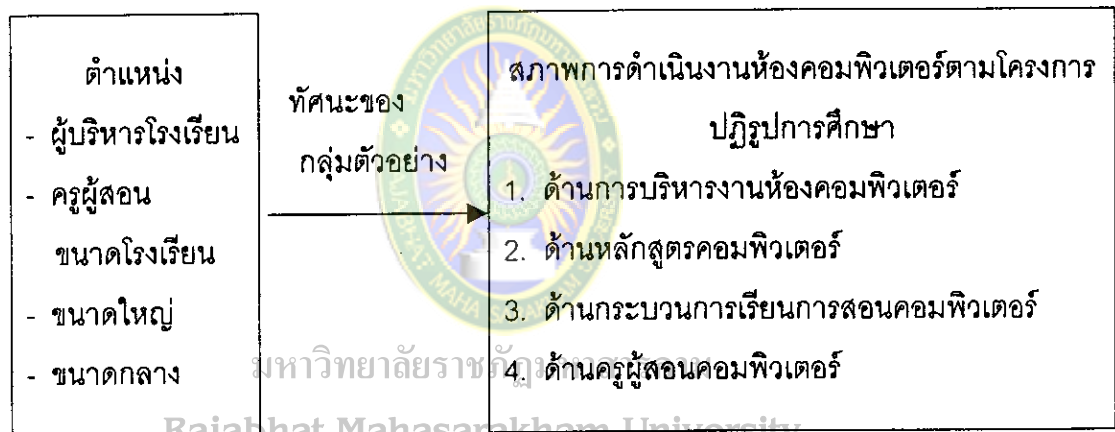
ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 102 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนและตำแหน่ง แล้วใช้ตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 39-40) ให้นำหน่วยการสุ่มแต่ละโรงเรียนเป็นผู้บริหาร 1 คน และครูผู้สอน 1 คน ได้โรงเรียนตัวอย่าง 90 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 90 คน และครูผู้สอน 90 คน รวม 180 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 ตำแหน่ง แยกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
 - 3.1.2 ขนาดโรงเรียน แยกเป็น ขนาดใหญ่และขนาดกลาง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ด้าน ตามกรอบแนวคิดจากแนวทางและจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดจากแนวทางและจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานห้องคอมพิวเตอร์
2. ด้านหลักสูตรคอมพิวเตอร์
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์
4. ด้านครูผู้สอนคอมพิวเตอร์

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 2 ; กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 2 -3 ; สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. 2544 : 38)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการของโรงเรียนเกี่ยวกับห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2544 โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและ

เพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหวังว่า จะสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไป โดยดำเนินการตามกรอบแนวคิดจากแนวทางและจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานห้องคอมพิวเตอร์ ด้านหลักสูตรคอมพิวเตอร์ ด้านกระบวนการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ และด้านครูผู้สอนคอมพิวเตอร์

ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งขนาดโรงเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ตามมติ ก.ค. ครั้งที่ 7/2538 ดังนี้

คือ

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน ขึ้นไป

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่ง

ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2544

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่สอนคอมพิวเตอร์

ประจำโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2544

ค่าปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ผลของความผูกพันและเกี่ยวข้องกันที่มีขึ้นระหว่างตำแหน่งกับขนาดโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อสนเทศเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับโครงการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานพัฒนา การดำเนินงานห้องคอมพิวเตอร์ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น